

Difficulty in Adequate Protection of Personal Data under the Law on Personal Data Protection of Thailand

Sunthana Issarasana Na Ayutthaya^{1*}

¹ Department of International Law, Faculty of Law, Thammasat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: leksunthana@gmail.com

ABSTRACT

This research article aimed (1) to compare international and Thai principles on personal data protection, and (2) to compare Thai and foreign countries' laws on personal data protection. The methodology was documentary research by collecting data from books, research articles, and theses. The result of the study found that the principles of personal data protection law in Thailand share similarities to international regulations. The contents of Thai personal data protection laws, when compared to provisions of designated foreign personal data protection laws, exhibit differences in the definition and scope of personal data protection laws enforceability, the authority that sets rules or regulations for personal data protection, the duties and responsibilities of the personal data controller, the rights and duties of personal data processors, the rights of the owner of personal data, and sending or transferring personal data. However, the contents of Thai personal data protection laws regarding the rights of personal data owners have some similarities and differences compared to the content of designated foreign personal data protection laws. Therefore, the difference between the content of Thai personal data protection laws and the selected foreign personal data protection laws is related to the problem of an adequate level of personal data protection standards. The content of personal data protection laws of Thailand should be revised so that laws regarding sending and transferring personal data to foreign countries or international organizations that have adequate data protection standards.

Keywords: Personal Data, Personal Data Protection, Adequate Level of Personal Data Protection

ข้อขัดข้องเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย

สันทนา อิศรเสนา ณ อยุธยา^{1*}

¹ สาขากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Leksunthana@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากลกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย และ (2) เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยกับเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ หนังสือตำราต่างๆ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ สำหรับนำเนื้อหากฎหมายมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์หาความเหมือนหรือความแตกต่างเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล มีความเหมือนหรือสอดคล้องกัน เนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเปรียบเทียบกับเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศที่ทำการศึกษาค้นคว้าพบว่า เนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยมีความแตกต่างกับเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศในเรื่อง การกำหนดความหมายของคำนิยาม ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ผู้มีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หน้าที่และความรับผิดชอบ ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ เนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยในเรื่องสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีเนื้อหาบางส่วนที่เหมือนและแตกต่างจากเนื้อหากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยที่ศึกษา จึงเป็นข้อขัดข้องเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยควรแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหากฎหมายให้สอดคล้องกับต่างประเทศ เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ

คำสำคัญ: ข้อมูลส่วนบุคคล, การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, ระดับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ

© 2023 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยบัญญัติชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามนัยมาตรา 32 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำมิได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) โดยในการรับรองสิทธิดังกล่าวประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, 2562) กำหนดมาตรฐานในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนกำหนดการคุ้มครองการโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศที่รับข้อมูลส่วนบุคคล อันเป็นการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลคือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยเฉพาะการจัดเก็บด้วยคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การสื่อสารโดยอินเทอร์เน็ต การสืบค้นข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล การรับ-ส่งข้อมูล

การแลกเปลี่ยนข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลจึงอาจได้รับผลกระทบเนื่องจากการนำข้อมูลไปประมวลผลหรือเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล (นคร เสรีรักษ์, 2563) ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของ ฐานัน ฐจันทร์ (2566) ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับ การรับส่งข้อมูลของประเทศสมาชิกกลุ่มสหภาพยุโรป จะมีคณะกรรมการแต่งตั้งตามกฎหมายควบคุมมาตรฐานของข้อมูลที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ ในขณะที่กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย กำหนดหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลเพื่อป้องกันการสูญหาย การเข้าถึง ใช้ เปลี่ยนแปลง แก้ไขหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งข้อมูลอาจเกิดการรั่วไหล สูญหายหรือเข้าถึง ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ โดยเฉพาะการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ ตามนัยมาตรา 28 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, 2562) ซึ่งบัญญัติให้สามารถส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศที่รับข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์เพื่อให้ผู้ประกอบการในประเทศไทยใช้พิจารณามาตรฐานการคุ้มครองที่เพียงพอของประเทศปลายทาง (นคร เสรีรักษ์, 2563)

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาข้อขัดข้องเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย ว่ามีข้อขัดข้องในประเด็นใดหรือไม่ อย่างไร โดยศึกษาเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล และเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยกับเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสากลกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย กับเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเอกสาร โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการศึกษา

1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชนโดย การสืบค้นและรวบรวมเอกสารรายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ และนำมาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

1.2 ศึกษาเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากลกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย

1.2.1 ศึกษาหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยการสืบค้นและรวบรวมเอกสารจากระบบฐานข้อมูลออนไลน์ประกอบด้วย Guidelines for the regulation of computerized personal data files ขององค์การสหประชาชาติ, Guidelines on the protection of privacy and transborder flows of personal data ขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ, APEC privacy framework ของเอเปค และ Framework on personal data protection (2016) ของอาเซียน และศึกษารายละเอียดและเนื้อหาสาระของหลักการต่างๆ

1.2.2 วิเคราะห์และจำแนกเนื้อหาหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็นหลักการต่างๆ โดยนำหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่สอดคล้องหรือเหมือนกัน และแตกต่างกันใส่ในตารางซึ่งแยกตามข้อตกลงระหว่างประเทศฉบับต่างๆ

1.2.3 ศึกษาหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย โดยการสืบค้นและรวบรวมหนังสือตำราต่างๆ ที่อธิบายในเรื่องหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยพิจารณารายละเอียดและเนื้อหาสาระของหลักการ แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อตกลงระหว่างประเทศ

1.2.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย และสรุปผลการศึกษา

1.3 ศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศกับเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย

1.3.1 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป ด้วยการสืบค้นและรวบรวมเอกสารจากระบบฐานข้อมูลออนไลน์ ประกอบด้วย Act on the protection of Personal Information, Personal data protection act 2012, United Kingdom's General data protection regulation ประกอบกับ Data protection act 2018 และ General data protection regulation เฉพาะในประเด็นที่ทำการศึกษาคือ การกำหนดคำนิยาม ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย ผู้มีอำนาจกำหนด กฎเกณฑ์หรือระเบียบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และประเด็นการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศประเทศปลายทาง หรือองค์การระหว่างประเทศ

1.3.2 วิเคราะห์และจำแนกรายละเอียดเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเทศตามที่กำหนดเป็นประเด็นการศึกษา ในรูปแบบตาราง

1.3.3 สืบค้นและรวบรวมเอกสารกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเป็นหนังสือและตำราที่อธิบายในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำมาศึกษา และจำแนกเนื้อหารายละเอียดตามหัวข้อประเด็นการศึกษา แล้วนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเทศ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างกันในแต่ละหัวข้อการศึกษา ในรูปแบบตาราง

1.3.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ตามหัวข้อประเด็นการศึกษาที่ได้ และนำมาสรุปผลการศึกษา

2. สมมติฐานการวิจัย

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยมีหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล แต่เนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย ยังมีความแตกต่างเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอจำเป็นต้องมีการแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ Guidelines for the regulation of computerized personal data files, Guidelines on the protection of privacy and transborder flows of personal data, APEC privacy framework และ Framework on personal data protection

3.2 เนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ Amended act on the protection of personal information ของญี่ปุ่น, The Statutes of the republic of singapore ของสิงคโปร์, The United Kingdom general data protection act ของ สหราชอาณาจักร, General data protection regulation ของสหภาพยุโรป และสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 69 ก ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2562

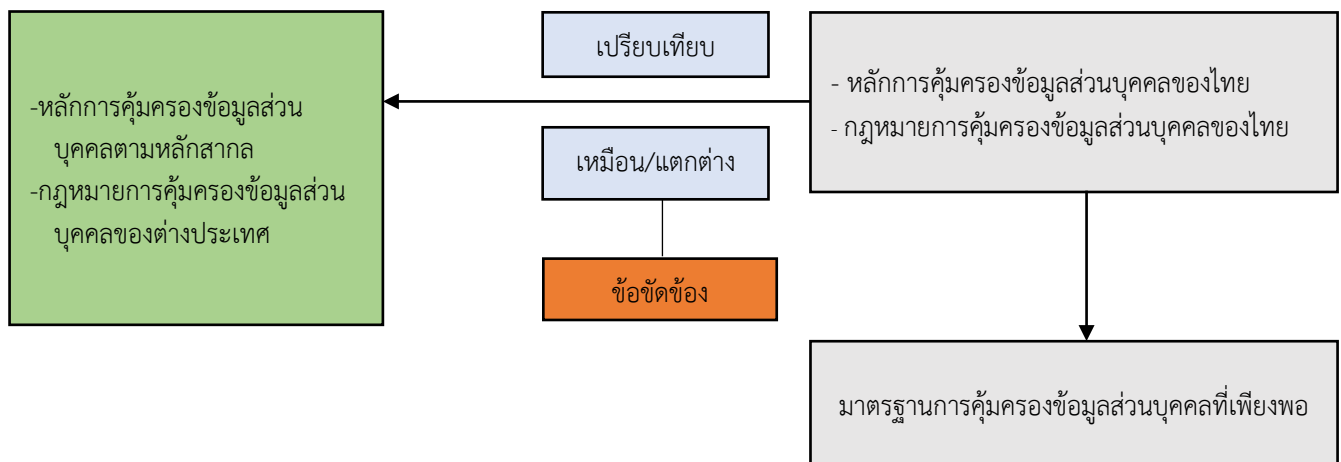
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 ดำเนินการสังเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มของหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากลที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันให้อยู่ในกลุ่มหลักการคุ้มครองประเภทข้อมูลเดียวกัน หลังจากนั้นจึงดำเนินการสังเคราะห์หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเปรียบเทียบและจัดกลุ่มหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมือน หรือแตกต่างกันกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล

4.2 ดำเนินการสังเคราะห์รายละเอียดเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเปรียบเทียบความเหมือน หรือแตกต่างกับเนื้อหากฎหมายคุ้มครองฯต่างประเทศ เพื่อนำมาอธิบายและได้ผลสรุปในประเด็นข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองที่เพียงพอ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

จากภาพที่ 1 สหัตถิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน นำไปสู่การเกิดแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งสัมพันธ์กับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยแนวคิดทฤษฎีความเป็นอยู่ส่วนตัวปรากฏในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศ ได้แก่ หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ซึ่งรับรองสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกแทรกแซงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งได้บัญญัติรับรองเป็นกติการะหว่างประเทศ ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมืองของสหประชาชาติ และอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนยุโรป กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยจึงสะท้อนแนวคิดดังกล่าว ปรากฏในเรื่องหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนหรือในขณะนั้น, การห้ามผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล, แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความลับ พบแนวคิดนี้ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยในเรื่องสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ในการคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตน, แนวคิดขอบเขตสาธารณะและขอบเขตส่วนบุคคล เป็นแนวคิดจำกัดการคุ้มครองข้อมูลในบางขอบเขต ซึ่งอยู่นอกเหนือความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยเจ้าของข้อมูลไม่ได้รับการคุ้มครอง, แนวคิดการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเป็นส่วนตัวทางสารสนเทศ เป็นแนวคิดที่กำหนดให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิถอนความยินยอม คัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล, แนวคิดการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางคอมพิวเตอร์หรือสารสนเทศ โดยกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จัดมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล และแนวคิดคุณภาพของข้อมูลหรือคุณภาพทางสารสนเทศ สะท้อนแนวคิดนี้ในเรื่องการกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกต้อง

ประเทศไทยได้นำหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลระดับสากลและกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป มาใช้เป็นต้นแบบในการร่างกฎหมาย ดังนั้น เพื่อหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสากลและกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ กับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยในประเด็นต่างๆ ซึ่งผลการเปรียบเทียบจะเห็นข้อขัดข้องใดที่เกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลฯ ที่เพียงพอ หากปรากฏประเด็นความแตกต่างของกฎหมายในทางระหว่างประเทศ แสดงถึงการมีข้อขัดข้องเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องนั้น แต่หากมีความเหมือนหรือสอดคล้องกันกับกฎหมายคุ้มครองในทางสากลประเด็นใด หมายถึงเรื่องนั้นไม่มีข้อขัดข้องและมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสากลกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย

1.1 หลักการประมวลข้อมูลน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น ตาม ม. 22 พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลฯ การเก็บรวบรวมข้อมูลฯ ให้เก็บรวบรวมได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมาย และหลักการประมวลข้อมูลโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรมและโปร่งใส ตาม ม. 23 พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลฯ การแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบก่อนหรือขณะเก็บรวบรวม ทั้งสองหลักการสอดคล้องกับหลักความชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม ขององค์การสหประชาชาติ โดยการเก็บรวบรวมหรือประมวลผลข้อมูลด้วยวิธีที่เป็นธรรมและใช้ข้อมูลฯ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.2 หลักการเก็บรักษาข้อมูลอย่างจำกัด ตาม ม. 37(3) พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลฯ ให้ผู้ควบคุมข้อมูลฯ มีหน้าที่ในการจัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อลบหรือทำลายข้อมูลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษา หรือตามที่เจ้าของข้อมูลฯ ร้องขอหรือได้ถอนความยินยอม สอดคล้องกับหลักข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในเรื่องข้อมูลที่จัดเก็บต้องได้มาโดยวิธีที่ถูกต้อง เจ้าของข้อมูลฯ รับทราบและยินยอมในการจัดเก็บ และหลักข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ของเอเปค ในเรื่องจัดเก็บอย่างจำกัดตามวัตถุประสงค์ วิธีถูกต้องตามกฎหมายและได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลฯ

1.3 หลักการจำกัดวัตถุประสงค์ ตาม ม. 19 วรรคสาม พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลฯ ว่า ผู้ควบคุมข้อมูลฯ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ สอดคล้องกับหลักจำกัดการใช้ข้อมูล ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในเรื่องการไม่นำข้อมูลฯ ไปใช้นอกวัตถุประสงค์ในการเก็บ และหลักจำกัดการรวบรวมข้อมูล ของเอเปค ในเรื่องการรวบรวมข้อมูลฯ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการรวบรวมข้อมูลฯ

1.4 หลักความถูกต้อง ตาม ม.35 พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลฯ ผู้ควบคุมข้อมูลฯ ต้องให้ข้อมูลฯ ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด เหมือนกับหลักการแห่งความถูกต้องแม่นยำ ขององค์การสหประชาชาติ ในเรื่องตรวจการเก็บข้อมูลสม่ำเสมอ กระทำถูกต้อง ข้อมูลสมบูรณ์ทันสมัย เก็บในระยะเวลาเท่าที่จะมีการประมวลผลใช้ข้อมูล หลักคุณภาพของข้อมูลฯ ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในเรื่องข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมจะต้องเกี่ยวข้อง จำเป็นตามวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้และข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์ ทันสมัย และหลักข้อมูลถูกต้องของข้อมูลฯ ของเอเปค ในเรื่องข้อมูลฯ ที่จัดเก็บต้องถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน ตามความจำเป็นและตามวัตถุประสงค์ของ การเก็บ และหลักความถูกต้องของข้อมูลฯ และหลักการเก็บรักษา ของอาเซียน (ไม่มีรายละเอียด)

1.5 หลักการรักษาความปลอดภัย ตาม ม. 37 พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลฯ ในเรื่องหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม เหมือนกับหลักการรักษาความปลอดภัย ขององค์การสหประชาชาติ และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในเรื่องการมีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูลฯ ที่มีการจัดเก็บอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันความเสียหาย การเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต การทำลาย การใช้ การแก้ไข การเปิดเผยข้อมูลฯ โดยไม่ได้รับอนุญาต หลักการคุ้มครองข้อมูลฯ อย่างเหมาะสม ของเอเปค (ไม่มีรายละเอียด) และหลักมาตรการรักษาความปลอดภัย ของอาเซียน (ไม่มีรายละเอียด)

1.6 หลักการเข้าถึง ตาม ม. 30 พ.ร.บ. คຸ່ມครองข้อมูลฯ เจ้าของข้อมูลฯ มีสิทธิขอเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนหรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลของตนไม่ได้ให้ความยินยอม เหมือนกับหลักการเข้าถึงขององค์การสหประชาชาติ ในเรื่องเจ้าของข้อมูลฯ มีสิทธิรู้ว่าการประมวลผลข้อมูลฯ และได้รับข้อมูลในแบบที่เข้าใจได้ในเวลาอันสมควร หลักการมีส่วนร่วมของปัจเจกชน ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในเรื่องให้ปัจเจกชนมีสิทธิได้รับการแจ้งว่ามีข้อมูลฯ ของตนจัดเก็บอยู่, มีสิทธิตรวจสอบข้อมูลฯ ของตน, สิทธิขอให้แก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และสิทธิปฏิเสธไม่ให้จัดเก็บข้อมูลของตน หลักการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล ของเอเปค ในเรื่องเจ้าของข้อมูลฯ มีสิทธิรู้ว่าการเก็บข้อมูล, มีสิทธิเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบ ความถูกต้องและขอให้ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม ทำลายข้อมูลของตน และหลักการเข้าถึงและการแก้ไขข้อมูล ของอาเซียน (ไม่มีรายละเอียด)

1.7 หลักการจำกัดวัตถุประสงค์ ตาม ม.19 วรรคสาม, ม. 21 พ.ร.บ. คຸ່ມครองข้อมูลฯ ผู้ควบคุมข้อมูลฯ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ, ต้องทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลฯตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งเจ้าของข้อมูลฯ สอดคล้องกับหลักการระบุวัตถุประสงค์โดยเฉพาะเจาะจง ขององค์การสหประชาชาติ ในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่าที่เกี่ยวข้อง เหมาะสมกับวัตถุประสงค์, ข้อมูลต้องไม่เปิดเผย เว้นแต่ได้รับความยินยอมและกำหนดระยะเวลาที่จัดเก็บต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดในวัตถุประสงค์สำเร็จลง หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูลฯขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในเรื่องวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล โดยให้ระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดแจ้งที่สุดในเวลาที่เก็บข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ หลักความยินยอม หลักการแจ้งและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของอาเซียน (ไม่มีรายละเอียด)

1.8. หลักการถ่ายโอนข้อมูล ตาม ม.28 พ.ร.บ. คຸ່ມครองข้อมูลฯ ให้การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศปลายทางที่รับข้อมูลฯ ต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ สอดคล้องกับหลักการส่งข้อมูลข้ามพรมแดนขององค์การสหประชาชาติ ในเรื่องการส่งข้อมูลข้ามพรมแดนจะทำได้เมื่อสองประเทศหรือมากกว่ามีการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวในระดับเดียวกัน และหลักการของเอเปค ในเรื่องการถ่ายโอนข้อมูลต้องได้รับความยินยอมหรือดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสม

1.9 หลักความรับผิดชอบตาม หมวด 2 และหมวด 3 พ.ร.บ. คຸ່ມครองข้อมูลฯ สอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในเรื่องผู้ควบคุมข้อมูลฯ มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรการที่เกี่ยวข้องกับหลักการคุ้มครองข้อมูลฯ หลักความรับผิดชอบ ของเอเปค ในเรื่องการจัดมาตรการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือกรอบการคุ้มครองการโอนข้อมูลฯ ทั้งภายในหรือระหว่างประเทศ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลฯและจะต้องมีมาตรการที่เหมาะสมที่ประกันได้ว่าบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับข้อมูลไปแล้วจะเก็บรักษาข้อมูลฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และหลักความรับผิดชอบของอาเซียน (ไม่มีรายละเอียด)

2. ผลการเปรียบเทียบเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย กับเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป

2.1 การกำหนดคำนิยาม “ข้อมูลส่วนบุคคล” “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” และ “ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล”

2.1.1 คำนิยาม “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามกฎหมายไทย หมายความว่า ข้อมูลบุคคลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ไม่รวมข้อมูลผู้ถึงแก่กรรม แต่เนื่อหาคำนิยามของญี่ปุ่น หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนที่มีชีวิต เช่น วันเกิด การอธิบายด้วยคำพูดหรือภาพ บันทึกลงเสียง การเคลื่อนไหว เป็นต้น คำนิยามของสิงคโปร์ หมายความว่า ข้อมูลบุคคลไม่ว่าจริงหรือไม่ แต่สามารถจำแนกจากข้อมูลนั้นหรือข้อมูลอื่นได้ คำนิยามของสหราชอาณาจักร หมายความว่า ข้อมูลบุคคลที่สามารถระบุตัวตนได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยเฉพาะการอ้างอิง เช่น ชื่อ ข้อมูลสถานที่ สิ่งระบุอัตลักษณ์ออนไลน์ รูปร่าง สรีรวิทยา พันธุกรรม จิตใจ วัฒนธรรมหรือสังคม เศรษฐกิจ และคำนิยามของสหภาพยุโรป หมายความว่า ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกระบุหรือระบุอัตลักษณ์ได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น ชื่อ หมายเลขประจำตัว ข้อมูล สถานที่ จะเห็นว่าการกำหนดคำนิยามของประเทศที่ศึกษา จะกำหนดลักษณะของข้อมูลที่สามารถบ่งชี้ถึงตัวบุคคลได้ มีการกำหนดคำนิยามแวดล้อมเพื่อขยายคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลให้มีความชัดเจน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่วนของไทย

กำหนดค่านิยามเรื่องนี้ไว้อย่างกว้างๆ แตกต่างจากประเทศที่ศึกษา และไม่กำหนดค่านิยามแวดล้อมเพื่อให้เห็นลักษณะหรือประเภทของข้อมูล เช่น ข้อมูลนิรนาม นามแฝง เป็นต้น ทำให้ขาดความชัดเจนเพื่อตีความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลครอบคลุมเพียงใด

2.1.2 ค่านิยาม “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” ของไทย มีหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับญี่ปุ่นใช้คำว่า “ผู้ประกอบธุรกิจด้านข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า บุคคลที่จัดให้มีฐานข้อมูลบุคคลสำหรับใช้ในทางธุรกิจ สำหรับสิงคโปร์ใช้คำว่า “องค์กร” หมายความว่า บริษัท สมาคม การรวมตัวเป็นกลุ่มคน ไม่ว่าจะมิรูปร่างหรือเป็นที่ยอมรับตามกฎหมาย หรือมีถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานในประเทศสิงคโปร์ ค่านิยามของ สหราชอาณาจักร หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือมีลักษณะอื่นใด ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์หรือวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยลำพังหรือร่วมกับผู้อื่น และค่านิยามของสหภาพยุโรปหมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลรวมถึงหน่วยงานสาธารณะ หรือองค์กรที่กำหนดวัตถุประสงค์หรือวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยลำพังหรือร่วมกันโดยวัตถุประสงค์และวิธีการในการประมวลผลถูกกำหนดโดยกฎหมายของสหภาพ จะเห็นว่าประเทศที่ศึกษาแม้จะเรียกชื่อต่างกัน แต่จะดำเนินการเกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนของไทย กำหนดความหมายแตกต่างจากประเทศที่ศึกษากล่าวคือ มีอำนาจเพียงการตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

2.1.3 ค่านิยาม “ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” ของไทย ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลฯ เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาค่านิยามเรื่องนี้กับประเทศที่ศึกษา พบว่าญี่ปุ่นและสิงคโปร์ไม่กำหนดค่านิยามนี้ ส่วนสหราชอาณาจักร กำหนดให้เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมข้อมูลฯ และค่านิยามเรื่องนี้ของสหภาพยุโรป มีความหมายรวมไปถึงหน่วยงานสาธารณะที่มีอำนาจ หน่วยงาน หรือองค์กรอื่นใดที่ประมวลผลฯ ในนามของ ผู้ควบคุมข้อมูลฯ จะเห็นว่า สหราชอาณาจักรกับสหภาพยุโรป จะกำหนดขอบเขตการดำเนินการไปถึงหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานหรือหน่วยงานเฉพาะในเรื่องการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล แตกต่างจากของไทย กำหนดเพียงระดับบุคคลหรือนิติบุคคลดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลฯ เพียงเท่านั้น

2.2 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้านบุคคล ดินแดน เนื้อหา

2.2.1 ไทย : ด้านบุคคล บังคับใช้กับผู้ควบคุมข้อมูลฯ ด้านดินแดน บังคับใช้กับกิจกรรมการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ โดยผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ กระทำในหรือนอกราชอาณาจักร หากอยู่นอกราชอาณาจักรจะใช้บังคับเมื่อเป็นกิจกรรมเสนอสินค้าหรือบริการหรือเฝ้าติดตามพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลฯ ในราชอาณาจักร ด้านเนื้อหาบังคับใช้กับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ โดยผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ

2.2.2 ญี่ปุ่น : ด้านบุคคล บังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจที่จัดการข้อมูลส่วนบุคคล ด้านดินแดนบังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจที่จัดการข้อมูลส่วนบุคคลต่างประเทศ เพื่อจัดหาสินค้าและบริการให้กับพลเมือง ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของไทยด้านบุคคลและด้านดินแดนที่บังคับใช้กับผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ กระทำในหรือนอกราชอาณาจักร และกรณีผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ที่อยู่นอกราชอาณาจักร เมื่อเป็นกิจกรรมเสนอสินค้าหรือบริการหรือเฝ้าติดตามพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลฯ ในราชอาณาจักร ด้านเนื้อหา บังคับใช้เฉพาะข้อมูลของบุคคลที่มีชีวิต แตกต่างจากกฎหมายไทยที่กำหนดเฉพาะข้อมูลบุคคลธรรมดาที่มีชีวิต

2.2.3 สิงคโปร์ : ด้านบุคคล บังคับใช้กับองค์กรทุกองค์กร แตกต่างจากกฎหมายไทย บังคับใช้เฉพาะผู้ควบคุมข้อมูลฯ ด้านดินแดนบังคับใช้กับทุกองค์กรในกิจกรรมการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ แตกต่างจากกฎหมายไทยที่บังคับใช้กับกิจกรรมเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ ไม่ว่าจะกระทำในหรือนอกราชอาณาจักร ด้านเนื้อหาบังคับใช้กับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ ที่ยังมีชีวิต และข้อมูลผู้เสียชีวิตมาแล้วเป็นเวลาสิบปีหรือน้อยกว่าแตกต่างจากกฎหมายไทยบังคับใช้กับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ บุคคลที่ยังมีชีวิต

2.2.4 สหราชอาณาจักร : ด้านบุคคลบังคับใช้กับผู้ควบคุมข้อมูลฯ ด้านดินแดน บังคับใช้กรณีการประมวลผลข้อมูลฯ ของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่คำนึงว่ากิจกรรมการประมวลผลกระทำในหรือนอกราชอาณาจักร และการประมวลผลข้อมูลฯ ในราชอาณาจักรแต่ผู้ควบคุมข้อมูลฯ ไม่ได้จัดตั้งขึ้นในราชอาณาจักร เฉพาะกรณีการเสนอขายสินค้าและบริการหรือการติดตามพฤติกรรม หรือเป็นกรณีการประมวลผลข้อมูลฯ โดยผู้ควบคุมข้อมูลฯ ไม่ได้จัดตั้งขึ้นในราชอาณาจักร แต่เป็นสถานที่ซึ่งใช้กฎหมายภายในประเทศโดยอาศัยอำนาจกฎหมายระหว่างประเทศ แตกต่างจากกฎหมายไทยบังคับใช้ในกิจกรรมของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ในเรื่องการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ ด้านเนื้อหา บังคับใช้กับการประมวลผลข้อมูลฯ โดยอัตโนมัติ ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายไทยที่บังคับใช้เพียงกรณีการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ

2.2.5 สหภาพยุโรป : ด้านบุคคลบังคับใช้กับผู้ควบคุมข้อมูลฯ ด้านดินแดน บังคับใช้กรณี การประมวลผลข้อมูลฯ จะเกิดขึ้นในสหภาพยุโรปหรือไม่ หรือกรณีผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ไม่ได้ตั้งอยู่ในสหภาพยุโรป แต่มีการประมวลผลฯ ที่เกี่ยวกับการเสนอสินค้าหรือบริการต่อผู้ถูกประมวลผลข้อมูลฯ หรือติดตามพฤติกรรมของผู้ถูกประมวลผลข้อมูลฯ แตกต่างจากกฎหมายไทย บังคับใช้กิจกรรมของผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ในราชอาณาจักร แต่หากผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ อยู่นอกราชอาณาจักรจะใช้บังคับเมื่อเป็นกิจกรรมเสนอสินค้าหรือบริการให้แก่เจ้าของข้อมูลฯ ในราชอาณาจักร หรือเฝ้าติดตามพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลฯ ซึ่งอยู่ในราชอาณาจักร ด้านเนื้อหา ใช้บังคับใช้กับการประมวลผลข้อมูลฯ ทั้งหมดหรือบางส่วนด้วยวิธีการอัตโนมัติและระบบแฟ้มข้อมูล แตกต่างจากกฎหมายไทยบังคับใช้กับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ ไม่บังคับใช้ถึงการประมวลผลข้อมูลฯ

2.3 ผู้มีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้มีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ไทย : คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีอำนาจหน้าที่ ออกประกาศหรือ ระเบียบเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายที่ส่งหรือโอนไปยังต่างประเทศ กำหนดแนวทางให้ผู้ควบคุมข้อมูลฯ หรือผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ให้คำแนะนำ ติความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับญี่ปุ่นกำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลฯ มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการจัดการข้อมูล ให้คำแนะนำ ตรวจสอบกิจกรรมของผู้ประกอบธุรกิจด้านข้อมูลฯ เหมือนกับกฎหมายไทยในเรื่องการให้คำแนะนำ แต่แตกต่างในเรื่องซึ่งไม่กำหนดให้มีการตรวจสอบกิจกรรมของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ผู้ประมวลผลข้อมูลฯ นิรนามหรือไม่ระบุตัวตน สำหรับสิงคโปร์กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลฯ มีหน้าที่ส่งเสริมแนะนำ แตกต่างกับกฎหมายไทยซึ่งกำหนดหน้าที่มากกว่าทั้งในการออกประกาศ ระเบียบ การกำหนดแนวทางให้ผู้ควบคุมข้อมูลฯ ติความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับสหราชอาณาจักรกำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแล กำหนดแนวทางปฏิบัติ ตรวจสอบองค์กรที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดข้อมูล กำหนดบทลงโทษ แตกต่างกับกฎหมายของไทยไม่กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการละเมิดข้อมูล และการกำหนดบทลงโทษ สหภาพยุโรปกำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลแต่ละรัฐสมาชิก มีหน้าที่ตรวจสอบ บังคับใช้กฎหมาย และการโอนข้อมูลฯ โดยเสรี แตกต่างกับกฎหมายไทยที่กำหนดอำนาจหน้าที่เพียงการออกประกาศ

2.4 การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ไทยกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลฯ มีหน้าที่เก็บรวบรวม ฯ โดยได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลฯ ก่อนหรือขณะนั้น, ไม่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งอื่นและข้อมูลฯ ชนิดพิเศษหรือข้อมูลที่อ่อนไหว, ให้ข้อมูลถูกต้อง เป็นปัจจุบัน , เก็บข้อมูลเท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์, มีระบบการตรวจสอบ, หน้าที่ปฏิบัติตามคำขอของเจ้าของข้อมูลฯ สำหรับญี่ปุ่นกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านข้อมูลส่วนบุคคล มีหน้าที่ไม่เก็บรวบรวมข้อมูลฯ โดยกลั่นแกล้งหรือกระทำการผิดกฎหมาย, แจ้งวัตถุประสงค์การใช้งานก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลฯ และขอความยินยอมก่อนได้ข้อมูลที่มีความอ่อนไหว, ไม่ใช้ข้อมูลที่อาจอันวญความสะดวกหรือผิดกฎหมาย, ให้ข้อมูลมีความแม่นยำ, กำหนดมาตรการความปลอดภัย ความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายญี่ปุ่น คือ 1. กฎหมายไทยไม่กำหนดเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลฯ โดยกลั่นแกล้งหรือกระทำการที่ผิดกฎหมาย 2. กฎหมายญี่ปุ่นกำหนดให้แจ้งวัตถุประสงค์การใช้งานและขอความยินยอมก่อนได้ข้อมูลที่มีความอ่อนไหว แต่กฎหมายไทยกำหนดในเรื่องการเก็บรวบรวม ฯ ข้อมูลฯ เจ้าของข้อมูลฯ ต้องให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น, แจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ฯ, การห้ามเก็บ

รวบรวมข้อมูลฯ อ่อนไหว โดยไม่ได้รับความยินยอม สำหรับสิงคโปร์นั้นกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กร ได้แก่ เก็บรวบรวมฯ เพื่อวัตถุประสงค์และวิญญูชนจะพิจารณาเห็นสมควร, ปฏิบัติภายใต้กฎหมายโดยให้มีความสมดุลระหว่างความจำเป็น และความต้องการขององค์กรในการรวบรวมฯ ข้อมูล ความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายสิงคโปร์ คือ 1.กฎหมายสิงคโปร์กำหนดในเรื่องความสมดุลระหว่างความจำเป็นในการคุ้มครองข้อมูลฯ และความต้องการในการรวบรวมฯ ข้อมูล ซึ่งเรื่องนี้ไม่มีกำหนดในกฎหมายไทย 2.เก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์หน้าที่รวบรวมข้อมูลฯ จากต่างประเทศและถ่ายโอนมายังสิงคโปร์ ซึ่งกฎหมายไทยกำหนดเฉพาะเรื่องการส่งหรือโอนข้อมูลฯ ไปยังต่างประเทศ ไม่ได้กำหนดข้อมูลฯ ที่ได้จากต่างประเทศ สำหรับสหราชอาณาจักรกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ได้แก่ ใช้มาตรการทางเทคนิคและองค์กรที่เหมาะสม, ความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายสหราชอาณาจักร คือ 1. กฎหมายไทยไม่กำหนดเรื่องการใช้มาตรการทางเทคนิคและองค์กรที่เหมาะสมในการประมวลผลข้อมูล แต่กำหนดในเรื่องสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ที่จะขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลฯ ส่งหรือโอนข้อมูลฯ ในรูปแบบที่สามารถอ่านหรือใช้งานได้ไปยังผู้ควบคุมข้อมูลฯ อื่น 2. กฎหมายของสหราชอาณาจักรกำหนดให้ผู้ควบคุมร่วม ซึ่งกฎหมายไทยไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ สำหรับสหภาพยุโรปกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ได้แก่ นำมาตรการทางเทคนิคและการจัดการตามสมควรไปปฏิบัติ, ความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายสหภาพยุโรป คือ กฎหมายไทยไม่กำหนดในเรื่อง 1. การใช้มาตรการทางเทคนิคและการจัดการตามสมควร 2. การใช้นโยบายการคุ้มครองข้อมูลฯ ไปปฏิบัติ โดยได้สัดส่วนสัมพันธ์กับกิจกรรมการประมวลผล

2.5 สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ไทยกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ที่สำคัญ ได้แก่ เก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลฯ ตามคำสั่งที่ได้รับจากผู้ควบคุมข้อมูล, จัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัย และแจ้งผู้ควบคุมข้อมูลฯ ทราบถึงเหตุการละเมิดข้อมูลที่เกิดขึ้น สำหรับญี่ปุ่นไม่ได้กำหนดในเรื่องผู้ประมวลผลข้อมูลฯ สำหรับสิงคโปร์กำหนดให้องค์กรด้านข้อมูล มีสิทธิและหน้าที่ในการคุ้มครองข้อมูลฯ และการจำกัดการเก็บรักษาข้อมูล สำหรับสหราชอาณาจักรกำหนดให้ประมวลผลในนามของผู้ควบคุมข้อมูลฯ และรับรองการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ, ไม่ว่าจ้างผู้ประมวลผลข้อมูลฯ รายอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต, การประมวลผลโดยผู้ประมวลผลข้อมูลฯ จะถูกควบคุมโดยสัญญาหรือกฎหมายภายในอื่น, สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ที่มีความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายสหราชอาณาจักร คือ 1. กฎหมายไทยกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ในเรื่องการเก็บรวบรวมฯข้อมูล ให้เป็นไปตามคำสั่งที่ได้รับจากผู้ควบคุมข้อมูลฯ แต่กฎหมาย สหราชอาณาจักรกำหนดให้ ผู้ประมวลผลข้อมูลฯ จะถูกควบคุมโดยสัญญาหรือกฎหมายอื่นตามกฎหมายภายในประเทศ สำหรับสหภาพยุโรปกำหนดให้การประมวลผลโดยผู้ประมวลผลข้อมูลฯ จะต้องถูกกำกับโดยสัญญาหรือนิติกรรมภายใต้กฎหมาย, สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ที่มีความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายของสหภาพยุโรป คือ กฎหมายไทยกำหนดในเรื่องการเก็บรวบรวมฯ ข้อมูลส่วนบุคคล ให้เป็นไปตามคำสั่งที่ได้รับจากผู้ควบคุมข้อมูลฯ แต่กฎหมายของสหภาพยุโรปกำหนดให้การประมวลผลโดยผู้ประมวลผลข้อมูลฯ จะถูกกำกับโดยสัญญาหรือนิติกรรม

2.6 สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ไทยกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ที่สำคัญ ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลฯ, สิทธิในการแก้ไขข้อมูลฯ, สิทธิขอให้ลบข้อมูลฯ, สิทธิคัดค้านการประมวลผล, สิทธิขอให้ระงับการใช้ข้อมูลฯ, สิทธิในการให้โอนย้ายข้อมูลฯ สำหรับญี่ปุ่นกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ได้แก่ สิทธิแก้ไข เพิ่มเติม หรือลบข้อมูลฯ และขอให้หยุดใช้ข้อมูลฯ หากนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือได้มาโดยฉ้อฉลหรือวิธีการอื่นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย, สิทธิร้องขอให้ยุติการใช้ข้อมูล, สิทธิเข้าถึงข้อมูลฯ ที่จะลบในหกเดือน, สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลฯ หยุดใช้ข้อมูลฯ หรือยุติการถ่ายโอนข้อมูลไปยังบุคคลที่สาม ความเหมือนระหว่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของไทยกับญี่ปุ่น ได้แก่ 1. สิทธิการแก้ไขข้อมูลฯ 2. สิทธิลบข้อมูลฯ แต่ที่มีความแตกต่าง ได้แก่ 1. สิทธิในการเข้าถึง ซึ่งกฎหมายไทยกำหนดไว้กว้างๆ แต่กฎหมายญี่ปุ่นกำหนดสิทธิเข้าถึงข้อมูลเฉพาะข้อมูลฯ ที่จะลบในหกเดือน สำหรับสิงคโปร์กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ได้แก่ สิทธิได้รับการแจ้งวัตถุประสงค์ก่อนการเก็บรวบรวม ใช้และเปิดเผยข้อมูลฯ, สิทธิในการถอนความยินยอมหรือการกระทำที่ให้ไว้แก่

องค์กร, สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลฯ ความเหมือนระหว่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของไทยกับสิงคโปร์ ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึง แต่ที่แตกต่างคือ กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดสิทธิได้รับการแจ้งวัตถุประสงค์ก่อนการเก็บรวบรวม ฯ ข้อมูลฯ และสิทธิในการถอนความยินยอมหรือการกระทำที่ให้อำนาจองค์กร สำหรับสหราชอาณาจักร กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ได้แก่ สิทธิได้รับข้อมูลฯ, สิทธิในการจำกัดการประมวลผล, สิทธิในการเคลื่อนย้ายข้อมูลฯ, สิทธิที่จะไม่ตัดสินใจภายใต้การประมวลผลโดยอัตโนมัติ สิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ที่มีความเหมือนระหว่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของไทยกับสหราชอาณาจักร ได้แก่ 1. สิทธิในการแก้ไขข้อมูลฯ ลบข้อมูลฯ การให้ออนย้ายข้อมูลฯ แต่ที่แตกต่างคือ กฎหมายไทยไม่ได้กำหนด 1. สิทธิได้รับข้อมูลฯ ที่เก็บรวบรวมไว้จากผู้ควบคุมข้อมูลฯ 2. สิทธิได้รับการยืนยันข้อมูลฯ, สิทธิจำกัดการประมวลผล, สิทธิที่จะไม่ตัดสินใจภายใต้การประมวลผลโดยอัตโนมัติ สำหรับสหภาพยุโรปกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึง แก้ไข ลบ การจำกัดการประมวลผล, สิทธิคัดค้าน สิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ ที่มีความเหมือนระหว่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของไทยกับสหภาพยุโรป ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึง, สิทธิในการแก้ไขข้อมูลฯ, สิทธิในการขอให้ลบข้อมูลฯ แต่กฎหมายไทยไม่ได้กำหนด 1. สิทธิในการจำกัดการประมวลผล 2. สิทธิในการใช้ข้อมูลร่วมกัน 4. สิทธิในการคัดค้านการประมวลผลข้อมูล

2.7 การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ

ไทยกำหนดให้การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ ต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ สำหรับญี่ปุ่นมีเงื่อนไข 2 ประการ คือ 1. ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล 2. ไม่มีความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ผู้รับโอนจะต้องอยู่ในประเทศที่มีรายชื่อตามที่คณะกรรมการคุ้มครองฯ กำหนดหรือใช้มาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลฯ เทียบเท่ากฎหมายฉบับนี้ แต่ที่แตกต่าง คือ กฎหมายไทยกำหนดให้การส่งหรือโอนข้อมูลฯ ไปยังต่างประเทศ ต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลฯ สำหรับสิงคโปร์ให้องค์กรที่จัดเก็บข้อมูลต้องไม่ถ่ายโอนข้อมูลฯ ไปนอกประเทศ เห็นได้ชัดว่าแตกต่างกัน สำหรับสหราชอาณาจักรกำหนดให้ประเทศปลายทางมีระดับการคุ้มครองข้อมูลฯ ที่เพียงพอ และกำหนดแนวทางอื่น ซึ่งไทยไม่ได้กำหนดแนวทางอื่น สำหรับสหภาพยุโรปกำหนดให้การเคลื่อนย้ายข้อมูลฯ จะทำได้เมื่อเป็นไปตามหลักของการวินิจฉัยถึงความเพียงพอ หรือแนวทางอื่นที่กำหนดไว้ ความแตกต่าง คือ กฎหมายไทยกำหนดให้ประเทศปลายทางต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ แต่กฎหมายของสหภาพยุโรปกำหนดแนวทางการโอนข้อมูลฯ อื่นไว้หลายแนวทาง

อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสากลกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย พบว่า มีความเหมือนกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล เนื่องจากไทยเป็นภาคีหรือรัฐสมาชิกตามข้อตกลงระหว่างประเทศขณะเดียวกันกฎเกณฑ์สากลใดที่สอดคล้องในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์แม้ไทยไม่ได้เป็นสมาชิกก็สามารถนำกฎเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งเป็นที่ยอมรับมาปรับใช้ในเนื้อหาได้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ นคร เสรีรักษ์ (2563) ว่า การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในข้อตกลงระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็นแนวทางขององค์การสหประชาชาติ แนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา แนวทางของโอเปค ล้วนเป็นการกำหนดหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บ การประมวลผลและการส่งข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานสากล

ผลการเปรียบเทียบเนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย กับเนื้อหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป พบว่า มีความเหมือนบางส่วน แต่ก็มีความแตกต่างในเนื้อหาด้วย ดังนี้

1) การกำหนดคำนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” จะเห็นว่าในเรื่องนี้ เนื้อหากฎหมายของไทยกำหนดคำนิยามเรื่องนี้ไว้อย่างกว้างๆ แตกต่างจากเนื้อหากฎหมายของประเทศที่ศึกษาได้กำหนดคำนิยามและยกตัวอย่างของข้อมูลฯ ตลอดจนจำแนกลักษณะและประเภทข้อมูลฯ ซึ่งการให้ความหมายอย่างกว้าง จะทำให้มีปัญหาในการพิจารณาเพื่อตีความหมาย อีกทั้งกฎหมายนี้ไม่ได้คุ้มครองถึงข้อมูลของผู้เสียชีวิต ซึ่งอาจมีความเสียหายแก่ตัวผู้เสียชีวิตและทายาทได้ คำว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” จะเห็นว่าใช้คำเรียกเหมือนกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป แต่ญี่ปุ่นและสิงคโปร์ใช้คำอื่น แต่ก็อยู่ในฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลฯ ไม่ว่าจะเป็นชื่อใด ความสำคัญในการพิจารณา คือ อำนาจ

หน้าที่ ทั้งนี้ เนื้อหากฎหมายไทยกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลฯ มีอำนาจเพียงการตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล แตกต่างจากกฎหมายของประเทศที่ศึกษาซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่กำหนดวัตถุประสงค์หรือวิธีการประมวลผลข้อมูลฯ โดยลำพังหรือร่วมกัน คำว่า “ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล จะเห็นว่าการกำหนดเพียงดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลฯ เพียงเท่านั้น แตกต่างจากกฎหมายของประเทศที่ศึกษาคือ ไม่ได้ดำเนินการครอบคลุมไปถึงการประมวลผล และไม่ครอบคลุมไปถึงผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ดังนั้น ประเด็นคำนิยามจึงสมควรที่จะได้มีการเพิ่มเติมรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ให้สอดคล้องกับต่างประเทศ

2) ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ จะเห็นว่า บังคับใช้กับ “ผู้ควบคุมข้อมูล” แม้เนื้อหาของกฎหมายของประเทศที่ศึกษาใช้ชื่ออื่น แต่ก็อยู่ในฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายมีความแตกต่างกับขอบเขต การบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของประเทศที่ศึกษา จึงสมควรเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับเนื้อหาของกฎหมายของประเทศที่ศึกษา

3) คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลฯ จะเห็นว่า มีอำนาจหน้าที่แตกต่างจากประเทศที่ศึกษา โดยไม่ได้กำหนดในเรื่องการตรวจสอบกิจกรรมของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ผู้ประมวลผลข้อมูลนิรนามหรือที่ไม่ระบุตัวตน อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการละเมิดข้อมูล การกำหนดบทลงโทษ หน้าที่ตรวจตรา และบังคับใช้กฎหมาย และการโอนข้อมูลฯ

4) การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล จะเห็นว่าเนื้อหาของกฎหมายของประเทศที่ศึกษากับไทยมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ไม่กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลฯ เช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในเนื้อหาของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศที่ศึกษา จึงสมควรที่จะได้มีการเพิ่มหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลให้สอดคล้องกับประเทศที่ศึกษา

5) สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลฯ จะเห็นว่าเนื้อหาของกฎหมายของไทยแตกต่างจากเนื้อหาของกฎหมายคุ้มครองฯ ของสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป โดยไม่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ในหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จึงควรที่จะได้มีการเพิ่มเติมสิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในกฎหมายฉบับนี้

6) สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล จะเห็นว่าเนื้อหาของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ไทยในเรื่องสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ มีบางสิทธิที่เหมือนกับประเทศที่ศึกษา แต่ยังมีสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ จำนวนมากที่มีเนื้อหาของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ เรื่องนี้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในเรื่องสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ จึงควรได้กำหนดเพิ่มเติมในเนื้อหาของกฎหมายไทย

7) การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ จะเห็นว่า เนื้อหาของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ไทยใกล้เคียงกับสหภาพยุโรป ซึ่งกำหนดให้ ประเทศปลายทางต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลฯ ที่เพียงพอ ส่วนที่แตกต่างคือ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของไทยมิได้กำหนดแนวทางการโอนข้อมูลฯ อื่น นอกจากนี้ เนื้อหาของกฎหมายไทยยังแตกต่างจากประเทศที่ศึกษา ได้แก่ ญีปุ่นซึ่งจะโอนได้ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล กรณีไม่ได้รับความยินยอม ผู้รับโอนต้องอยู่ในประเทศที่มีรายชื่อตามที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลฯ ญีปุ่นกำหนด ส่วนสิงคโปร์มีหลักกฎหมายห้ามองค์กรที่จัดเก็บข้อมูลฯ โอนข้อมูลฯ และ สหราชอาณาจักรซึ่งกำหนดวิธีการถ่ายโอนไว้หลายแนวทาง จึงเห็นว่าควรได้เพิ่มเติมแนวทางการโอนข้อมูลโดยพิจารณาจากแนวทางของสหภาพยุโรป

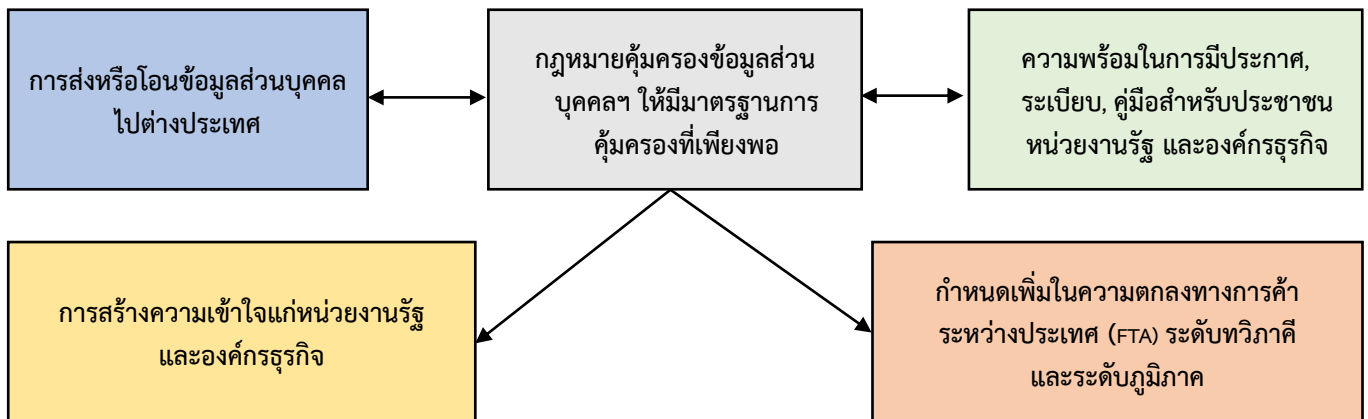
ข้อค้นพบจากการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า เนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยมีหลายกรณีมีความแตกต่างอันนำไปสู่การมีข้อขัดข้อง ซึ่งมีผลต่อมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้รับรองและให้ความสำคัญในสิทธิความเป็นส่วนตัว จึงถือว่ามาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ นคร เสรีรักษ์ (2563) ได้วิเคราะห์มาตรฐานสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกรณีผลกระทบต่อประเทศไทยว่า กฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่และอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งหรือโอนไปยังต่างประเทศ แต่ขณะนี้ยังไม่มีดำเนินการในเรื่องนี้จึงไม่อาจคาดเดาได้

ว่าหลักเกณฑ์ที่จะออกมาจะเป็นไปตามมาตรฐานสากลและข้อตกลงระหว่างประเทศหรือไม่ ซึ่งในขั้นนี้ถือได้ว่าประเทศไทยมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว

แนวทางพัฒนากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย พบว่า แนวทางพัฒนากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยในส่วนเนื้อหา เพื่อให้มีมาตรฐานที่เพียงพอหรือเทียบเท่ากับสากล

องค์ความรู้ใหม่

การประสานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยกับการค้าระหว่างประเทศ

ภาพที่ 2 การค้าระหว่างประเทศของไทย

จากภาพที่ 2 การประสานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยกับการค้าระหว่างประเทศ โดยมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีมาตรฐานเพียงพอ ด้วยการเพิ่มเติมเนื้อหากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้ทัดเทียมสากล

สรุปผลการวิจัย

มาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอเป็นคำที่ใช้ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของสหภาพยุโรปและมีความหมายเช่นเดียวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลฯ ที่เทียบเท่ากัน และโดยที่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของสหภาพยุโรปเป็นกฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จึงมีอิทธิพลให้นานาประเทศรวมทั้งไทยนำเนื้อหากฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ ของสหภาพยุโรป และการนำหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสากล มาใช้เพื่อการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสากล ซึ่งหมายถึงการมีหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล อย่างไรก็ตาม การที่เนื้อหาหรือบทบัญญัติกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศและของไทยในเรื่อง การกำหนดความหมายของคำนิยาม, ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย, ผู้มีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลฯ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลฯ สิทธิและหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลฯ สิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคล ยกเว้นเนื้อหาบางส่วนของกฎหมายในเรื่องสิทธิของเจ้าของข้อมูลฯ มีความแตกต่างจะทำให้ไทยพัฒนาเนื้อหากฎหมายให้เท่าเทียมสากล ซึ่งจะทำให้ไม่เป็นปัญหาหรือข้อขัดข้องในการใช้กฎหมายกับต่างประเทศและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น ข้อขัดข้องที่เกิดจากการมีเนื้อหาหรือบทบัญญัติที่แตกต่างจากสากลจึงมีผลต่อมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากผลการวิจัย ได้แนวทางพัฒนากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย เนื้อหากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยหลายกรณีที่พบความแตกต่าง ควรแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหากฎหมาย ดังนี้

1.1 การกำหนดคำนิยามในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย ควรเพิ่มเติมคำนิยามของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” โดยคำนึงถึงข้อมูลบุคคลที่สามารถระบุอัตลักษณ์ของบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม รวมทั้งเพิ่มเติมประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษ” ซึ่งการกำหนดไว้ในคำนิยามของกฎหมายจะสอดคล้องกับแนวทางของประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ ควรเพิ่มเติมความหมายคำว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” ในเรื่องการเป็นบุคคลที่กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางของสหภาพยุโรปและสหราชอาณาจักร และเพิ่มเติมความหมายคำว่า “ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาครอบคลุมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้มีความหมายที่ครอบคลุมบริบทในเรื่องการประมวลผลและชัดเจนในการปฏิบัติงานที่จะสอดคล้องกับแนวทางของสหภาพยุโรปและสหราชอาณาจักร

1.2 ควรเพิ่มหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเพื่อให้มีความเป็นสากลเทียบเท่าต่างประเทศ โดยกำหนดหน้าที่ให้มีความเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของขั้นตอนการใช้มาตรการทางเทคนิค ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางของสหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป

1.3 บทบาทหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ควรเพิ่มเติมหน้าที่ ให้ดำเนินการในนามของผู้ควบคุมข้อมูลฯ ได้โดยจำกัดเฉพาะกรณีที่สมารถให้การรับประกันที่เพียงพอในการใช้มาตรการทางเทคนิคและการจัดการที่เหมาะสม การประมวลผลที่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ควบคุมข้อมูลฯ โดยผู้ประมวลผลข้อมูลฯ ต้องผูกพันตามที่กำหนดในสัญญาหรือกฎหมายภายในอื่น และหน้าที่ๆ จะไม่ว่าจ้างหรือผูกพันในทางกฎหมายกับผู้ประมวลผลรายอื่นจะสอดคล้องกับแนวทางของสหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป

1.4 สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว สอดคล้องกับแนวทางของประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป แต่ควรเพิ่มเติมในเรื่องการไม่ตัดสินใจภายใต้การประมวลผลโดยอัตโนมัติ ซึ่งผลทางกฎหมายเกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และสอดคล้องกับแนวทางของสหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป

1.5 ประเด็นการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศที่รับข้อมูลส่วนควรเพิ่มเติมแนวทางอื่นในการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่ไม่ได้รับประกันการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ประเทศไทยควรประสานกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเวทีความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และประชาคม

2.2 ควรจัดให้มีประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ระเบียบ คู่มือ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 สำหรับองค์กรภาคธุรกิจโดยแบ่งแยกตามภาคส่วนของธุรกิจ

3. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การพัฒนารูปแบบและวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยสำหรับองค์กรธุรกิจ

3.2 บทวิเคราะห์พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ศึกษากรณีขอบเขตการบังคับใช้กับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่นอกราชอาณาจักรไทย

เอกสารอ้างอิง

- ฐานันท์ ชูจันทร์. (2566). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562. สืบค้น 1 กรกฎาคม 2566. จาก http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6224012223/1632913789673ede223504d3f39c3bb12c1659ee0c_abstract.pdf.
- นคร เสรีรักษ์. (2563). มาตรฐานสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล : ผลกระทบต่อประเทศไทย. สืบค้น 1 กรกฎาคม 2566. จาก <https://www.fpps.or.th/elibrary/download/book123.pdf>.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562. (27 พฤษภาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนที่ 69 ก. หน้า 52-75.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 9.
- GDPR. (2023). *General data protection regulation*. Retrieved 1 July 2023. from <https://gdpr-info.eu/>.
- _____. (2023). *United Kingdom's General data protection regulation*. Retrieved 1 July 2023. from <https://uk-gdpr.org/>.

